

การปรับกระบวนทัศน์การศึกษาไทย

ตอนที่ ๓ "ไตรยางค์วิชาชีพการศึกษา"

โดย "จพย. ครูศาสตร์ไพศาล"

ไตรยางค์วิชาชีพ (Professional Triads) เป็นองค์ประกอบหรือเสาหลักของทุกวิชาชีพ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ประสบการณ์วิชาชีพ วิทยาการวิชาชีพ และเทคโนโลยีวิชาชีพ

ตามไตรยางค์วิชาชีพ วิชาชีพการศึกษาจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบคือ

1. ประสบการณ์วิชาชีพการศึกษา (Professional Experiences) ครอบคลุมวิธีการสอน การปฏิบัติการสอนในสถานการณ์จำลอง เช่น การสอนจุลภาค (Microteaching) บูรณาการศึกษา (Working Integrated Education) คือ การให้นักศึกษาคู เข้าปฏิบัติงานในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ในเวลาที่กำหนด เช่น ทุกเช้าวันจันทร์ พุธ ศุกร์ ส่วนตอนบ่ายกลับมาเรียนรายวิชาที่วิทยาลัยหรือคณะ เพื่อสัมผัสสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สัมผัสชีวิตจริงของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นผู้ช่วยครู (Teaching Assistants) โดยยังไม่สอนจริง จนถึงเวลาที่นักศึกษาคูจะต้องฝึกสอน ตามโครงการสหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นเวลา 1 ปี หรือ 1 ภาคการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาคูมีประสบการณ์ที่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างดี เมื่อสำเร็จการศึกษา และบรรจุเป็นครูประจำการ

ประสบการณ์วิชาชีพ เน้นการสอนประสบการณ์หรือปฏิบัติการศึกษา สอนในวิทยาลัยหรือคณะการศึกษา (College/School of Education) ส่วนด้านการแพทย์ จัดสอนโดย คณะการแพทย์ (College/School of Medicine) ไม่เรียกว่า "แพทยศาสตร์" เพราะควรเป็นคำที่แปลจาก "Medical Sciences) ทางการเกษตร สอนในคณะการเกษตร (College/School of Agriculture) ไม่ควรเรียกว่า เกษตรศาสตร์ ฯลฯ

2. วิทยาการวิชาชีพ (Professional Sciences) เป็นวิทยาการที่ว่าด้วยการถ่ายทอดความรู้ ในวิชาชีพ พละนาถัย คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมจากชนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง โดยเน้นสาระและเนื้อหา 2 ประเภทคือ (1) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือวิชาครู ได้แก่ จิตวิทยาการศึกษา หลักการสอน เทคโนโลยีการสอน ฯลฯ (2) เนื้อหาตามหลักสูตรระดับการศึกษาที่นักศึกษาคู (Student Teachers) จะต้องนำไปสอนนักเรียน ได้แก่ หมวดวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปะศึกษา

วิทยาการการศึกษา หรือวิทยาศาสตร์การศึกษา (Educational Sciences) จัดสอนโดยคณะศึกษาศาสตร์ หรือ คณะวิทยาการการศึกษา (School of Educational Science)

ทางการแพทย์ สอนโดยคณะวิทยาการการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือแพทยศาสตร์ (School of Medical Sciences)

ด้านการเกษตร สอนในคณะวิทยาการเกษตร หรือ คณะวิชาการศึกษา School of Agricultural Sciences

3. เทคโนโลยีวิชาชีพ (Professional Technology) สายการศึกษาสอนโดยคณะเทคโนโลยีการศึกษา School of Educational Technology สายการแพทย์สอนโดยคณะเทคโนโลยีการแพทย์ (Medical Technology) ไม่ควรใช้ เทคนิคการแพทย์ เพราะเป็นระดับเทคนิคเขียน) สายการเกษตร สอนโดยคณะเทคโนโลยีการเกษตร (Agricultural Technology)

เทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology) ในฐานะศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีการเป็นการประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา และปัญญาทัศน์ศาสตร์มาใช้ทางการศึกษา ครอบคลุม 7 สาขา (1) ด้านระบบและการระบบ (2) ด้านการวิเคราะห์และกำหนดพฤติกรรม (3) ด้านเทคนิควิธีการ (4) ด้านการสื่อสาร (5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (6) ด้านการจัดการ และ (7) การประเมิน สำหรับงานบริหาร วิชาการ และบริการ ในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเผยแพร่ การฝึกอบรม การศึกษาทางไกล และการศึกษามหาวิทยาลัย (Ubiquitous Education)

เทคโนโลยีการศึกษา จัดสอนในวิทยาลัยหรือคณะเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตออกไปเป็นนักเทคโนโลยีการศึกษาจำแนกเป็นวิชาชีพ 3 ระดับ คือ

1) วิชาชีพระดับต้น-ระดับปริญญาตรี เป็นครูอาจารย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาระดับปฏิบัติการในโรงเรียนหรือหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษาของวิทยาลัยที่เน้นการใช้ระบบ การใช้วิธีการ การผลิตและใช้สื่อการสอน การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนและห้องเรียน การจัดการนันทนาการ ในสถานศึกษาที่มีระดับความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถนะ เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

2) วิชาชีพระดับกลาง-ระดับมหาบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ทำหน้าที่อาจารย์หรือนักเทคโนโลยีการศึกษา นักจัดระบบการสอน และนักออกแบบการสอน เน้นสมรรถนะและประสบการณ์ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพตามขอบข่ายด้านการจัดระบบการเรียนการสอน และออกแบบระบบการสอน ด้านการวิเคราะห์และกำหนดโมเดลพฤติกรรม การใช้วิธีการและเทคนิคการเรียนการสอน การพัฒนาระบบการสื่อสาร การจัดสภาพแวดล้อมการศึกษา การบริหารและการจัดการ และการประเมิน ทั้งนี้ ครูอาจารย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นนักวิชาการและวิชาชีพที่อาจปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาและอาจทำหน้าที่สอนในบางเวลาในวิชาที่ตนถนัด เมื่อว่างเว้นจากงานบริการทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

3) วิชาชีพระดับสูง-ระดับคุณวุฒิขั้นสูงและสูงกว่า ทำหน้าที่อาจารย์มหาวิทยาลัย นักจัดระบบการศึกษา เน้นสมรรถนะและประสบการณ์ด้านการสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือส่งเสริมความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เกี่ยวกับสมรรถนะและประสบการณ์ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมครู อาจารย์ และผู้เรียน ด้านวิธีการ ด้านการสื่อสาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านบริหารและการจัดการ และด้านการประเมินการศึกษา

ทั้งนี้ ครูอาจารย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาอาจเป็นนักวิชาการและวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาและเมื่อว่างเว้นจากงานบริการทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อาจทำหน้าที่สอนในบางเวลาในวิชาที่ตนถนัด

เทคโนโลยีวิชาชีพ ในสายอาชีพอื่น อาทิ ด้านการแพทย์ จัดสอนโดยวิทยาลัยหรือคณะเทคโนโลยีการแพทย์ (College/School of Medical Technology) เช่น ที่เป็นสอนในราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ เป็นต้น ด้านเกษตร เปิดสอนในวิทยาลัย/คณะเทคโนโลยีการเกษตร (College/School of Agricultural Technology).

โปรดติดตาม การปรับโลกทรรศน์การศึกษา ตอนที่ ๔ "ขอบข่ายการศึกษา" ในสัปดาห์หน้า